

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **E.**, B., proti žalovanej **J.**, bývajúcej v K., o zaplatenie **1 545,35 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 11 Ro 121/2011, o dovolaní Z., V.P., zastúpeného JUDr. A., advokátom v S., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 31. augusta 2012 sp. zn. 11 Co 173/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Z., V.P. je povinné zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 95,01 €, do troch dní na účet Advokátskej kancelárie T., so sídlom v B..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvého stupňa“) vydal dňa 19. septembra 2011 pod č.k. 11 Ro 121/2011-24 platobný rozkaz, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi do 15 dní 1 545,35 €, spolu s úrokom z omeškania a náhradou trov konania.

Dňa 5. decembra 2011 bolo súdu prvého stupňa doručené oznámenie Z.V.P. (ďalej len „ZDRUŽENIE“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník „na podporu účastníka: C.“. Žiadalo súd, aby mu doručil návrh na začatie konania a jeho prílohy a navrholo, aby mu súd priznal náhradu trov konania.

Súd prvého stupňa (vyšší súdny úradník) dňa 10. januára 2012 prikázal kancelárii súdu doručiť ZDRUŽENIU „PR+N+potvr.“. Predmetná zásielka bola zo súdu vypravená dňa 11. januára 2012 (č.l. 38 spisu); pozn. v spise nie je doručienka osvedčujúca, kedy bola zásielka ZDRUŽENIU doručená.

Dňa 23. januára 2012 bol súdu prvého stupňa doručený odpor ZDRUŽENIA proti platobnému rozkazu podaný na pošte 20. januára 2012 (č.l. 39 spisu).

Súd prvého stupňa uznesením z 24. apríla 2012 č.k. 11 Ro 121/2011-46 odpor ZDRUŽENIA proti platobnému rozkazu odmietol. Rozhodol tak podľa § 174 ods. 3 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) majúc za to, že ZDRUŽENIE nie je oprávnené na jeho podanie, lebo „nie je účastníkom konania v tomto konaní, pretože vstúpilo do konania až po vydaní platobného rozkazu“.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa ZDRUŽENIE podalo odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 31. augusta 2012 sp. zn. 11 Co 173/2012 rozhodol tak, že potvrdil ním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa. V odôvodnení svojho rozhodnutia, po citácií ustanovení upravujúcich platobný rozkaz a stručnom zhrnutí zásad procesného postavenia vedľajšieho účastníka v občianskom súdnom konaní, uviedol: „V prejednávanej veci hlavná účastníčka–žalovaná proti platobnému rozkazu [...] odpor nepodala a procesná úprava právo podať odpor priznáva výslovne len odporcovi (§ 90 O.s.p.), na rozdiel napríklad od právnej úpravy odvolania (§ 201 O.s.p.), kde možnosť napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa vedľajším účastníkom je explicitne vymedzená.“ Reagujúc na návrh ZDRUŽENIA, aby v prípade, že súd neuzná jeho argumentáciu v odvolaní, konanie prerušil a požiadal Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke, uviedol, že v preskúmvanej veci „nevznikla ani potreba stanoviť hranice aplikovateľnosti únievého práva.“

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu ZDRUŽENIE podalo dovolanie. Navrhlo napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, pretože jeho postupom a rozhodnutím mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V dovolaní poukázal na procesné postavenie vedľajšieho účastníka podľa relevantných predpisov včítane právnej úpravy v Českej republike, na rozhodnutia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 234/2004 a sp. zn. 2 Obdo 27/2012 a rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17 Co 62/2012 a sp. zn. 20 Co 55/2012, s dôrazom na postavenie vedľajšieho účastníka v sporoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv. Podľa ZDRUŽENIA je výklad ustanovenia § 174 ods. 2 O.s.p. neprípustne reštriktívny, resp. arbitrárny. Postup a rozhodnutie odvolacieho súdu sú naostatok v rozpore „s cieľmi Európskej únie pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.“

Žalobca navrhol dovolanie zamietnuť. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne. Poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 207/2011 a 3 Cdo 188/2012 a rozhodnutia Krajských súdov v Košiciach sp. zn. 6 Co 141/2012, v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 91/2012 a v Bratislave sp. zn. 9 Co 420/2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), z ktorého vzišlo dovolaním napadnuté rozhodnutie, a ktorý subjekt je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa. Dospel k záveru, že dovolanie ZDRUŽENIA nie je prípustné a ako také treba ho odmietnuť. Vychádzal pritom z týchto záverov:

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvora Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie

súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané ZDRUŽENÍM nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. ZDRUŽENIE nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

ZDRUŽENIE v dovolaní však namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať ide tiež vtedy, keď príslušný súd odmietne jeho opravný prostriedok, hoci pre také rozhodnutie tu neboli procesné predpoklady (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odporu ZDRUŽENIA súdom prvého stupňa a potvrdenie tohto rozhodnutia odvolacím súdom nevykazuje znaky takého procesného postupu a rozhodnutia, ktorým sa odňala ZDRUŽENIU možnosť konať pred súdom. Dospel k záveru, že tomu tak nie je.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Vedľajšie účastníctvo je teda formou spoločenstva účastníkov v občianskom súdnom konaní. Vedľajší účastník je osoba odlišná od účastníka samotného, ktorá sa zúčastňuje konania z dôvodu, že chce pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov (sporných strán). Zmyslom vedľajšieho účastníctva je „pomoc v spore“ niektorému z účastníkov. Vedľajší účastník je motivovaný víťazstvom v spore toho účastníka, ku ktorému pristúpil. Táto motivácia je daná buď právnym záujmom vedľajšieho účastníka na takomto výsledku konania, o ktorý ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím bude vo svojich dôsledkoch dotknuté jeho právne postavenie (práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva), alebo je v zmysle ustanovenia § 93 ods. 2 O.s.p. daná predmetom jeho činnosti, ktorým je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 93 ods. 3 O.s.p. („Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh.“) možno síce vyvodiť, že tretia osoba sa stáva vedľajším účastníkom v okamihu, keď dôjde súdu jej oznámenie, že vstupuje do konania na strane niektorého z účastníkov, jej vstup do konania nie je však

prípustný v každom konaní. Vzhľadom na vyššie uvedený zmysel vedľajšieho účasti (pomôcť zvíťaziť v spore niektorému z účastníkov), treba ustanovenie § 93 ods. 3 O.s.p., pokiaľ ide o vznik účinkov vedľajšieho účasti, vykladať tak, že účinky vzniku vedľajšieho účasti môžu nastať len v takom konaní, v ktorom sa môže naplniť jeho obsah a účel. Takýmto konaním môže byť zásadne len sporové konanie (porov. napr. Rubeš, J. In Handl, V. a kol. Občanský soudní řád, Komentář, Panorama Praha, 1985, str. 418). To však neplatí napríklad pre také štádium sporového konania, v ktorom súd rozhoduje v tzv. skrátanom konaní, ktoré v porovnaní s obvyklým priebehom reálneho sporového konania vykazuje výrazné odlišnosti, keďže sa realizuje bez nariadenia pojednávania a bez dokazovania vo vlastnom zmysle slova (porov. Rubeš, J. In cit.dielo, str. 421). Pokiaľ žalovaný v tzv. skrátanom konaní, v ktorom sa platobný rozkaz vydáva spravidla bez jeho vypočutia, len na základe skutočností uvádzaných žalobcom a žaloba sa žalovanému doručuje až spolu s platobným rozkazom, nevyvíja žiadnu procesnú aktivitu, nemôže tak procesne účinne urobiť ani iný subjekt, domáhajúci sa vstupu do konania na jeho strane ako vedľajší účastník. Vstupom takého subjektu do konania sa totiž nemôže naplniť zmysel vedľajšieho účasti, ktorým je „pomoc v spore“.

Konanie majúce povahu tzv. skrátaného konania nadobudne atribúty sporového konania až včasným podaním odôvodneného odporu žalovaným, v dôsledku čoho sa platobný rozkaz zrušuje a súd nariadi pojednávanie. Až po takomto procesne účinne uplatnenom úkone žalovaného môže byť naplnený zmysel a obsah vedľajšieho účasti, pomáhať v konaní hlavnému účastníkovi a podporovať ho s cieľom prispieť k ochrane jeho práv (v prípade vedľajšieho účasti podľa § 93 ods. 2 O.s.p.) prípade aj svojich vlastných práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (v prípade vedľajšieho účasti podľa § 93 ods. 1 O.s.p.).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že účinky vedľajšieho účasti v štádiu tzv. skrátaného konania nenastanú.

Ak teda ZDRUŽENIE podaním z 1. decembra 2011, doručeným 5. decembra 2011 (č.l. 34 spisu), oznámilo súdu prvého stupňa, že vstupuje do konania ako vedľajší účastník „na podporu účastníka: C.“, nenastali urobením tohto úkonu účinky vzniku jeho vedľajšieho účasti a nebol tu teda procesne relevantný dôvod na to, aby mu súd prvého stupňa doručil platobný rozkaz. Ak napriek tomu, na pokyn vyššieho súdneho úradníka z 10. januára

2012 (viď jeho pokyn na č.l. 38 spisu), bolo tak urobené, nevznikli v súvislosti s týmto doručením procesné následky tvrdené ZDRUŽENÍM, t.j. vznik jeho vedľajšieho účastníctva a práva na podanie odporu proti platobnému rozkazu (ktorý naostatok medzitým, keďže žalovaná proti nemu odpor nepodala, 28. decembra 2011 nadobudol právoplatnosť).

„Začatie“ sporového konania v zmysle § 174 ods. 2 O.s.p. včasným podaním odôvodneného odporu môže iniciovať len žalovaný, nie aj tretia osoba, ktorá sa nestala procesne účinným spôsobom (vedľajším) účastníkom konania. Totižto iba žalovaný disponuje oprávnením dať procesne významný podnet na pokračovanie v konaní, v ktorom sa potom, okrem iných, uplatní prejednacía zásada a zásada kontradiktórnosti. Iba žalovaný rozhoduje o tom, či mieni v spore pokračovať a je výlučne na jeho vôli, či podá odpor proti platobnému rozkazu.

Vzhľadom na uvedené treba preto prisvedčiť záverom súdov nižších stupňov, že ZDRUŽENIE nebolo oprávnené na podanie odporu, lebo „nie je účastníkom konania v tomto konaní“ (súd prvého stupňa), resp. že „procesná úprava právo podať odpor priznáva výslovne len odporcovi“ (odvolací súd).

Uvedený výklad dovolacieho súdu sa neprieči rozhodovacej praxi súdov, ako to nesprávne tvrdí ZDRUŽENIE. Ním v dovolaní prezentované rozhodnutia riešia procesné postavenie vedľajšieho účastníka v iných štádiách sporového konania.

Vyššie uvedené závery o neprípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní predchádzajúcom vydaniu platobného rozkazu plne platia pre všetky typy vedľajšieho účastníctva, t.j. aj pre vedľajšie účastníctvo právnických osôb, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, akou je aj dovolanie podávajúce ZDRUŽENIE. Dovolací súd nepovažuje za opodstatnenú námietku ZDRUŽENIA, že postup a rozhodnutie odvolacieho súdu sú naostatok v rozpore aj „s cieľmi Európskej únie pri zabezpečení vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa deklarovanej v čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 38 a 47 Charty základných práv EÚ, ale aj v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.“ Ochrana práv spotrebiteľa môžu príslušné právnické osoby plne realizovať v riadnom sporovom konaní.

Keďže v prejednávanej veci nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti ZDRUŽENIU, ktoré v dovolacom konaní úspech nemalo (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 93 ods. 4 O.s.p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslil. Dovolací súd mu priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ho zastupoval aj pred súdmi nižších stupňov) za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia z 10. júna 2013 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)]. Pri určení odmeny za tento úkon právnej služby vychádzal z tarifnej odmeny vyplývajúcej z § 10 ods. 1 vyhlášky a jej výšku za 1 úkon právnej služby určil sumou 71,37 €. Odmena spolu s režijným paušálom 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a DPH 15,83 € (§ 18 ods. 3 vyhlášky) činí celkom 95,01 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová